

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертаційну роботу Форсюк Вікторії Олександрівни «Публічне регулювання екологічної безпеки України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Актуальність теми дослідження обумовлена тією обставиною, що зростання населення, інтенсифікація здобичі і викидів, що забруднюють Землю, призводять до корінних змін в природі і відбиваються на самому існуванні людини. Причини конфлікту, що склався, між суспільством і природою глибокі і торкаються самих основ сучасної індустріальної цивілізації. Ці, загальні для усіх індустріально розвинених країн причини, накладаються на історичні особливості розвитку нашої держави. Тому шляхи вирішення проблеми в конкретних умовах України, відбиваючи в цьому питанні загальну для світової спільноти спрямованість, набувають своєї специфіки в забезпеченні екологічно стійкого господарського природокористування.

Сучасна екологічна обстановка на території України склалася значною мірою під впливом довготривалих інерційних, негативних тенденцій, що сформувалися в економіці з одного боку і короткострокових суперечливих, слабкерованих імпульсів, що беруть початок з моменту реального проведення економічних реформ. У рамках першого процесу найбільш несприятливий вплив на екологічну ситуацію робить деформованість структури національної економіки : переважаюча роль і доля виробництв, ресурсодобуваючого сектора, технологічна відсталість, нерозвиненість інфраструктури, та перенащентність окремих територій токсичними виробництвами. Взаємовплив і переплетення названих процесів веде до блокування заходів зі стабілізації стану довкілля і тим більше її оздоровлення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи за темами «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (ДР № 0112U002587), що розробляються навчально-науково-виробничим центром Національного університету цивільного захисту України. Особистий внесок автора – запропоновано організаційні й економічні механізми забезпечення екологічної безпеки держави

Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Мета, що сформульована автором та логічно відображає суть роботи, полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення публічного регулювання екологічної безпеки України.

Перейдемо до змісту дисертаційної роботи.

Після вступу, який написано в повній відповідності до вимог МОН України, дисертантка перший розділ присвятила визначену. цілтя публічного регулювання екологічної безпеки та основні завдання формування публічного регулювання екологічної безпеки, охарактеризовано систему механізмів публічного регулювання екологічної безпеки. (стор.21- 71).

У другому розділі – «Аналіз публічного регулювання екологічної безпеки України» - проаналізовано організаційно-економічний механізм забезпечення екологічної безпеки та методичний інструментарій забезпечення оцінки механізмів публічного регулювання екологічної безпеки, надано оцінку еколого-правового механізму публічного регулювання забезпечення екологічної безпеки(стор. 72 – 121).

Логічно дисертацію завершує заключний третій розділ «Напрями удосконалення публічного регулювання екологічної безпеки, в якому окреслено методичні напрями формування публічного регулювання екологічної безпеки, обґрунтовано шляхи удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки та формування цілей та принципів публічного регулювання екологічною безпекою. (стор. 122 - 165).

Розділи власних досліджень адекватно розкривають поставлені задачі містять посилання на власні публікації .

Новизна наукових положень дисертаційного дослідження Форсюк Вікторії Олександрівни полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з удосконалення публічного регулювання екологічної безпеки України.

Автором вперше було обґрунтовано напрями удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки на основі аналізу впливу природоохоронного чинника на процеси глобалізації усієї структури світової економіки і міжнародних економічних зв'язків, де відбуваються глибокі зміни, які полягають в збільшенні екологічної складової у світовій економіці, міжнародній торгівлі, інвестуванні, міграції робочої сили, науково-технічній співпраці і інформаційному обміні.

В процесі дослідження удосконалено: методичні аспекти формування публічного регулювання екологічної безпеки які дозволили виявити нові економічні, політичні і культурні передумови для переходу до більш високого рівня управління питаннями охорони довкілля, розкрити можливості створення повноцінної екологічної організації, уповноваженою вирішувати ключові питання природоохоронного управління щодо посилення екологічної безпеки; та шляхи формування цілей та принципів публічного регулювання екологічною безпекою через систему екологічної інформації, яка має забезпечувати вирішення цілої низки завдань, а саме: переорієнтацію інвестиційної діяльності у бік рішення завдань довкілля, активізації екологічного інвестування на усіх рівнях - фірмовому, державному, міжнародному, підвищення ролі екологічних інновацій в здійсненні «зеленого» росту як однієї з головних ознак і чинників втілення природоохоронної стратегії.

В дисертації набуло подальшого розвитку: систематизація основних завдання формування публічного регулювання екологічної безпеки, яка передбачає застосування мотиваційної моделі поведінки людини через потреби відповідно до основних циклів управління, кардинальні зміни загальнодержавної економічної політики у напрямі її екологізації, для забезпечення екологічної безпеки при вирішенні проблеми ефективного й результативного управління в умовах глобальної екологічної кризи і підходи до формування сучасного організаційно-економічний механізму забезпечення екологічної безпеки з включенням інструменту обов'язкового екологічного страхування і засобів кількісної оцінки ризику, що дозволяє визначити системи екологічної безпеки на території дії великих об'єктів-забрудників природного середовища, та представити алгоритм ухвалення управлінських рішень на відповідних рівнях управління.

Окремою позитивною рисою дослідження є те, що побудова дисертантом положень роботи була зроблена на базі використання здобутків соціологічної, економічної думки, що відносяться як до минулого, так і сучасного періодів забезпечила достовірність і обґрунтованість цих положень. Доведення багатьох пропозицій і концептуальних положень до рівня їх практичного запровадження, тобто переведення їх у ранг розробок, позитивні відгуки стосовно запровадження результатів дисертаційного дослідження – це є важливим доказом їх достовірності та обґрунтованості.

Наукові положення, розроблені дисертантом, базуються на використанні відповідних методів наукових досліджень та використанні фундаментальних положень економічної теорії та теорії державного управління, інших наук, що також підтверджує достовірність та обґрунтованість наукових положень представлених в дисертації.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних наукових конгресах та науково-практичних конференціях в різних містах України, а також за кордоном.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 9 наукових працях, у тому числі – 5 статтях в наукових фахових виданнях, із них 1 стаття – в зарубіжному виданні, 4 – тез конференцій. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 3, 35 др.арк.

У наукових працях в повній мірі відзеркалено всі розділи рецензованої дисертації.

Оцінка оформлення дисертації.

Дисертаційна робота подана за традиційною схемою, викладена українською мовою на 204 сторінках друкованого тексту. Вона складається вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Список використаних джерел налічує 308 найменувань, що дозволило автору запропонувати ряд наукових положень, висновків і рекомендацій, отриманих на основі вивчення цієї значної кількості наукової літератури з даної проблематики.

Зауважень, щодо оформлення дисертаційної роботи немає. В цілому робота написана літературною українською мовою, легко читається і сприймається.

Практичне значення дисертаційної роботи.

. Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади та у процесі формування сучасних засад публічного регулювання екологічної безпеки України.

Теоретичні пропозиції, окреслені в дисертаційному дослідженні використано в роботі Черкаської районної ради (довідка про впровадження №50/01-13 від 02.08.2023 р), та Департаменту цивільного захисту Харківської військової адміністрації (Довідка про впровадження №001/057-45, від 30.06.2022 р)

Пропозиції автора стосовно удосконалення механізмів публічного регулювання екологічної безпеки і використовуються в освітній діяльності Національного університету цивільного захисту України (Акт впровадження №15, від 16.02.2023 р)

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

В процесі рецензування дисертаційної роботи роботу Форсюк Вікторії Олександрівни «Публічне регулювання екологічної безпеки України» виникли такі зауваження та побажання:

1. В роботі авторка не приділила належної уваги систематизації зарубіжного досвіду у сфері екологічної безпеки.

2. У вступі дисертаційної роботи надається перелік як українських так і закордонних науковців, які займалися дослідженням визначеної проблеми, але відсутнє посилання на їхні наукові праці у списку використаних джерел та літератури у дисертації.

3. Наведені в дисертаційному дослідженні висновки висвітлюють глибину досліджуваної проблеми, викладені в логічній послідовності, а пропозиції достатньо обґрунтовані й відповідають українським реаліям. Однак з дисертації залишається незрозумілим які, шляхи формування цілей та принципів публічного регулювання екологічною безпекою, визначено у дослідженні.

4. Аналізуючи етапи формування публічного регулювання екологічної безпеки, автор не всі свої пропозиції доводить до рівня конкретних методичних рекомендацій. Це значно б підвищило рівень наукових здобутків автора, при цьому інколи дисертант захоплюється переказом змісту нормативно-правових актів з зазначеної проблеми.

5. В дисертації дуже обмежена кількість графічних даних, зустрічаються певні стилістичні недоліки.

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Форсюк Вікторії Олександрівни.

Загальний висновок

Дисертаційна робота **Форсюк Вікторії Олександрівни** «Публічне регулювання екологічної безпеки України» є завершеним науковим дослідженням, виконаним самостійно автором на актуальну тему. Робота містить теоретичні розробки та практичні пропозиції, спрямовані на удосконалення публічного регулювання екологічної безпеки України.

Робота повністю відповідає вимогам, що ставляться до дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», а саме: вона виконана на актуальну тему, сформульовані в ній наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими, достовірними, містять наукову новизну та мають практичну значущість.

Виходячи з вищевикладеного вважаю, що дисертаційна робота **Форсюк Вікторії Олександрівни** «Публічне регулювання екологічної безпеки України» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії » від 12.01. 2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 р. № 341), а її автор, Форсюк Вікторія Олександрівна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

Професор кафедри обліку і аудиту
факультету економічних наук
Чорноморського національного
університету ім. Петра Могили
доктор наук державного управління, професор

Л.В. АНТОНОВА